

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

REĢIONU KOMITEJA

RK 133. PLENĀRĀ SESIJA, 6.2.2019.–7.2.2019.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Radošā Eiropa un jauna Eiropas darba kārtība kultūrai”

(2019/C 168/07)

Ziņotājs:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitótfalu village
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa”(2021–2027) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 COM(2018) 366 final Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai” COM(2018) 267 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa”(2021–2027) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 Preambula, 6. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Programmā būtu jāņem vērā kultūras un radošo industriju divējāda raksturs, no vienas puses, atzīstot kultūras nezūdošo un māksliniecisko vērtību un, no otras puses, šo industriju ekonomisko vērtību, tostarp plašāku devumu izaugsmei , konkurētspējā, radošumā un inovācijā. Tam nepieciešamas spēcīgas Eiropas kultūras un radošās industrijas, jo īpaši rosīga Eiropas audiovizuālā rūpniecība, ņemot vērā tās spēju sasniegt lielu auditoriju un tās ekonomisko nozīmi, tostarp arī attiecībā uz citām radošajām industrijām un kultūrtūrisma. (..)	Programmā būtu jāņem vērā kultūras un radošo industriju divējāda raksturs, no vienas puses, atzīstot kultūras nezūdošo un māksliniecisko vērtību un, no otras puses, šo industriju ekonomisko vērtību un plašāku devumu ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšanā, kā arī konkurētspējā, radošumā un inovācijā. Tam nepieciešamas spēcīgas Eiropas kultūras un radošās industrijas, jo īpaši rosīga Eiropas audiovizuālā rūpniecība, ņemot vērā tās spēju sasniegt lielu auditoriju un tās ekonomisko nozīmi, tostarp arī attiecībā uz citām radošajām industrijām, teritoriālo attīstību un saikni ar pārdomātas specializācijas stratēģiju un kultūrtūrisma.

Pamatojums

Eiropas reģionālā un teritoriālā sadarbība nodrošina izaugsmi, rada darbvietas un popularizē Eiropu kā tūrisma galamērķi, tostarp ar makroreģionālu kultūras maršrutu palīdzību. Pastāv iespēja izmantot šo pieredzi, lai panāktu, ka kultūras dinamika attiecīgajā teritorijā atbilst LESD 174. pantā noteiktajiem principiem, un lai palielinātu kultūras nozīmi inovācijas virzītā teritoriālajā attīstībā. Kā minēts paziņojuma “Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai” projektā, Komisija “turpinās atbalstīt reģionus, īstenojot lietpratīgas specializācijas un makroreģionālas stratēģijas, kas vērstas uz kultūru, un veicinās ilgtspējīgu kultūras tūrisma”.

2. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu "Radošā Eiropa"(2021–2027) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 Preambula, 20. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Nemot vērā to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstīgi Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šī programma palīdzēs integrēt klimata politiku un sasniegt vispārēju mērķi, proti, 25 % no Savienības budžeta izdevumiem, kas paredzēti klimata mērķu sasniegšanai. Sagatavojot un īstenojot programmu, tiks apzinātas attiecīgās darbības, un tās tiks atkārtoti novērtētas attiecīgajos izvērtēšanas un pārskatīšanas procesos.	Nemot vērā to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstīgi Savienības saistībām kā līderi īstenot Parīzes nolīgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šī programma palīdzēs integrēt klimata politiku un sasniegt vispārēju mērķi, proti, 30 % no Savienības budžeta izdevumiem, kas paredzēti klimata mērķu sasniegšanai, kā arī integrēt ilgtspējīgas attīstības mērķus visās Eiropas Savienības politikas jomās . Sagatavojot un īstenojot programmu, tiks apzinātas attiecīgās darbības, un tās tiks atkārtoti novērtētas attiecīgajos izvērtēšanas un pārskatīšanas procesos.

Pamatojums

Grozījumā uzsvērta IAM nozīme un atspoguļota RK nostāja attiecībā uz to finansēšanu.

3. grozījums

Preambula, 22. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kopš savas izveides Eiropas Kinoakadēmija ir uzkrājusi vienreizīgu zinātību un vislabāk spēj izveidot visas Eiropas filmu veidotāju un kino profesionāļu kopienu, popularizējot un izplatot Eiropas filmas aiz valstu robežām un veidojot īstenu Eiropas auditoriju. Tāpēc tai vajadzētu būt tiesībām uz tiešu Savienības atbalstu.	

Pamatojums

Šis noteikums rada nesamērīgi lielu pozitīvo diskrimināciju par labu šai struktūrai. Nav pietiekama pamatojuma, kāpēc tai būtu jāpiešķir tiešs ES atbalsts, un jebkāds tiešs atbalsts būtu nepārredzams.

4. grozījums

Preambula, 23. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kopš savas izveides Eiropas Savienības Jauniešu orķestris ir uzkrājis vienreizīgu zinātību kultūru dialoga, savstarpējas cieņas un sapratnes veicināšanā caur kultūru. Eiropas Savienības Jauniešu orķestra īpatnība ir tā, ka tas ir Eiropas orķestris, kurš šķērso kultūras robežas un kura sastāvā ir jauni mūziķi, kas atlasīti pēc prasīgiem mākslinieciskajiem kritērijiem stingrā ikgadējā noklausīšanās procedūrā, ko rīko visas dalībvalstīs. Tāpēc tam vajadzētu būt tiesībām uz tiešu Savienības atbalstu.	Kopš savas izveides Eiropas Savienības Jauniešu orķestris ir uzkrājis vienreizīgu zinātību kultūru dialoga, savstarpējas cieņas un sapratnes veicināšanā caur kultūru. Eiropas Savienības Jauniešu orķestra īpatnība ir tā, ka tas ir Eiropas orķestris, kurš šķērso kultūras robežas un kura sastāvā ir jauni mūziķi, kas atlasīti pēc prasīgiem mākslinieciskajiem kritērijiem stingrā ikgadējā noklausīšanās procedūrā, ko rīko visas dalībvalstīs. Tāpēc tam vajadzētu būt tiesībām uz tiešu Savienības atbalstu, ja vien visas iesaistītās puses pilnībā ievēro šo regulu.

Pamatojums

To iemeslu dēļ, kuri izklāstīti Komisijas dokumenta tekstā, jauniešu orķestrim jābūt tiesīgam saņemt tiešu atbalstu no ES un no 2021.–2027. gada programmas "Radošā Eiropa", ja tiek izpildīti visi finansēšanas noteikumi.

5. grozījums

Preambula, 25. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai līdzekļi no Savienības vispārējā budžeta tiktu iedalīti efektīvi, jānodrošina, lai visām programmas ietvaros veiktajām darbībām un pasākumiem būtu Eiropas pievienotā vērtība, tie būtu papildināmi ar dalībvalstu pasākumiem, vienlaikus cenšoties nodrošināt saskaņotību, papildināmību un sinerģiju ar finansēšanas programmām, kas atbalsta politikas jomas, kuras cieši saistītas savā starpā, kā arī ar horizontālajām politikas jomām, tādām kā Savienības konkurences politika.	Lai līdzekļi no Savienības vispārējā budžeta tiktu iedalīti efektīvi, jānodrošina, lai visām programmas ietvaros veiktajām darbībām un pasākumiem būtu Eiropas pievienotā vērtība, tie būtu papildināmi ar dalībvalstu un reģionu pasākumiem, vienlaikus cenšoties nodrošināt saskaņotību, papildināmību un sinerģiju ar finansēšanas programmām, kas atbalsta politikas jomas, kuras cieši saistītas savā starpā, kā arī ar horizontālajām politikas jomām, tādām kā Savienības konkurences politika.

Pamatojums

Ir svarīgi ņemt vērā arī papildināmību ar reģionu veiktajiem pasākumiem, jo šajā līmenī tiek īstenoti tādi politikas pasākumi, kas izriet no reģionālajām īpatnībām; sevišķi tas attiecināms uz tālākajiem reģioniem.

6. grozījums

Preambula; jauns apsvērums aiz 34. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantu programmā būtu jāņem vērā īpaša strukturālā, sociālā un ekonomiskā situācija tālākajos reģionos. Visās programmas jomās tiek veikti pasākumi, lai palielinātu šo reģionu līdzdalību un sekmētu kultūras apmaiņu starp šiem reģioniem un pārējiem ES un pasaules reģioniem. Turklāt šādi pasākumi tiek uzraudzīti un regulāri vērtēti.

Pamatojums

Programmai jāsaturs atsauce uz šo reģionu īpašo situāciju, jo, neraugoties uz lielajiem attālumiem, tie ir noteiktu ES dalībvalstu sastāvdaļa. Tā kā tie bagātina Eiropas kultūru, to kultūras attiecības ar Eiropas Savienību būtu jāpastiprina, pat ja pašreizējā programma nesatur atsaucē uz tiem.

7. grozījums

3. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
a) pastiprināt ekonomisko, sociālo un ārējo dimensiju Eiropas līmeņa sadarbībā, lai attīstītu un veicinātu Eiropas kultūru daudzveidību un Eiropas kultūras mantojumu, nostiprinātu Eiropas kultūras un radošo industriju konkurētspēju un pastiprināt starptautiskos kultūras sakarus;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;

Pamatojums

Programmas konkrēto mērķu jomai vajadzētu būt plašākai un dziļākai par kultūras un radošo industriju līmeni, proti, būtu jākoncentrējas uz mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai precīzi atspoguļotu radošajās un kultūras nozarēs strādājošo patieso stāvokli.

8. grozījums

4. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atbilstoši 3. pantā minētajiem mērķiem atzaram "KULTŪRA" ir šādas prioritātes: a) nostiprināt Eiropas kultūras un radošo pakalpojumu sniedzēju un darbu pārrobežu dimensiju un apriti; b) visā Eiropā palielināt dalību kultūras dzīvē; c) sekmēt sabiedrības izturētspēju un sociālo iekļaušanu caur kultūru un kultūras mantojumu; d) palielināt Eiropas kultūras un radošo industriju spēju augt, kā arī radīt darbvietas un izaugsmi; e) nostiprināt Eiropas identitāti un vērtības caur kultūras izpratni, mākslas izglītību un kultūrā balstītu radošumu izglītībā; (f) g) veicināt Savienības starptautisko attiecību vispārējo stratēģiju caur kultūras diplomātiju.	Atbilstoši 3. pantā minētajiem mērķiem atzaram "KULTŪRA" ir šādas prioritātes: a) nostiprināt Eiropas kultūras un radošo pakalpojumu sniedzēju un darbu pārrobežu dimensiju un apriti, īpašu uzmanību pievēršot reģioniem, kuros ir nelabvēlīgi ģeogrāfiskie apstākļi, piemēram, tālākajiem reģioniem; b) visā Eiropā palielināt dalību kultūras dzīvē; c) sekmēt sabiedrības izturētspēju un sociālo iekļaušanu un inovāciju caur kultūru un kultūras mantojumu; d) palielināt Eiropas kultūras un radošo industriju spēju augt, kā arī radīt darbvietas un izaugsmi un sekmēt vietējo un reģionālo attīstību; e) nostiprināt Eiropas identitāti un vērtības caur kultūras izpratni un apmaiņu, mākslas izglītību un kultūrā balstītu radošumu izglītībā; (f) g) veicināt Savienības starptautisko attiecību vispārējo stratēģiju caur kultūras diplomātiju, kurā nozīmīgi dalībnieki ir arī tālākie reģioni.

Pamatojums

Īpaša uzmanība jāpievērš izolētām teritorijām, kurās ir nelabvēlīgi ģeogrāfiskie apstākļi; šādi apstākļi, kas raksturīgi tālākajiem reģioniem, ir atzīti LESD 349. pantā.

9. grozījums

6. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(d) izveidot un atbalstīt programmas birojus, kas Programmu popularizētu savā valstī un stimulētu pārrobežu sadarbību kultūras un radošajās industrijās;	(d) izveidot un atbalstīt programmas birojus un to tīklus, kas Programmu popularizētu valsts, reģionālā un vietējā līmenī savā valstī un stimulētu pārrobežu sadarbību kultūras un radošajās industrijās;

Pamatojums

Kā uzsvērts programmas "Radošā Eiropa"(2014–2020) Vidusposma novērtējuma ziņojumā, šī programma sasniedz iedzīvotājus ar tās atbalstītajiem darbiem un pasākumiem, bagātinot viņu Eiropas identitāti. Kopējie panākumi ir atkarīgi no tā, cik efektīvi iedzīvotāju līmenī tiek izplatīta informācija un veicināta izpratne par iespējām un problēmām. "Radošās Eiropas" biroji būtu jānodrošina nostiprināt savu nozīmīgumu, daloties ar veiksmes stāstiem ne tikai savas valsts, bet arī Eiropas līmenī, kā arī vietējā un reģionālā līmenī.

10. grozījums

7. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam ir 1 850 000 000 EUR pašreizējās cenās.	Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam ir 2 000 000 000 EUR pašreizējās cenās.
Programmu īsteno atbilstoši šādam orientējošam finanšu sadalījumam:	Programmu īsteno atbilstoši šādam orientējošam finanšu sadalījumam:
— līdz 609 000 000 EUR mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā (atzars "KULTŪRA");	— līdz 759 000 000 EUR mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā (atzars "KULTŪRA");
— līdz 1 081 000 000 EUR mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā (atzars "Media");	— līdz 1 081 000 000 EUR mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā (atzars "Media");
— līdz 160 000 000 EUR darbībām, kas minētas 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā (STARPNÓZARU atzars).	— līdz 160 000 000 EUR darbībām, kas minētas 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā (STARPNÓZARU atzars).

Pamatojums

Kultūra un kultūras mantojums ir labāk jāintegrē nākamās DFS prioritātēs, gan integrējot tos citās jomās, gan paredzot programmai "Radošā Eiropa" vairāk nekā 2 miljardus EUR lielu budžetu. Apakšprogrammai "Media" ielānāts gandrīz par 78 % vairāk finansējuma nekā apakšprogrammai "KULTŪRA", lai gan apakšprogramma "KULTŪRA" aptver vairāk mākslas nozaru; tāpēc aicinām ierosināto 1 500 000 000 EUR palielinājumu piešķirt apakšprogrammai "KULTŪRA".

11. grozījums

7. panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pēc dalībvalstu pieprasījuma resursus, kas tām ir piešķirti dalītas pārvaldības ietvaros, var pārnest uz programmu. Komisija minētos resursus apgūst tieši, saskaņā ar Finanšu regulas [62. panta 1. punkta a) apakšpunktu], vai netieši, saskaņā ar minētās regulas [62. panta 1. punkta c) apakšpunktu]. Ja iespējams, minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.	Pēc dalībvalstu pieprasījuma resursus, kas tām ir piešķirti dalītas pārvaldības ietvaros, var pārnest uz programmu. Komisija minētos resursus apgūst tieši, saskaņā ar Finanšu regulas [62. panta 1. punkta a) apakšpunktu], vai netieši, saskaņā ar minētās regulas [62. panta 1. punkta c) apakšpunktu]. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

Pamatojums

Priekšlikuma 7. panta 4. punkts, ja dalībvalsts pārceļ daļu no kopīgi pārvaldītajiem resursiem uz programmu "Radošā Eiropa", raisa zināmas bažas. Šādā gadījumā dalībvalsts nesāņem pietiekamas garantijas, ka minētie līdzekļi tiks piešķirti par labu attiecīgajai dalībvalstij. Tādēļ priekšlikums jāformulē tā, lai būtu drošība, ka šie līdzekļi tiks izmantoti attiecīgās dalībvalsts labā.

12. grozījums

Jauns 13. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Komitejas procedūra 1. Komisijai palīdz komiteja (“programmas “Radošā Eiropa” komiteja”). Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē. 2. Programmas “Radošā Eiropa” komiteja var sanākt īpašos sastāvos, lai risinātu konkrētus jautājumus, kas saistīti ar apakšprogrammām un starpnozaru atzaru. 3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu. 4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Pamatojums

Subsidiaritātes un proporcionālītātes principi tiks pilnībā ievēroti tikai tad, ja priekšlikumā tiks atjaunota “Komitejas procedūra”, lai nodrošinātu atbilstošu dalībvalsts kontroli attiecībā uz programmas vadību.

13. grozījums

15. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošina programmas kopējo saskanību un papildināmību ar attiecīgo politiku un programmām, jo īpaši tām, kas saistītas ar dzimumu līdzsvaru, izglītību, jaunatni un solidaritāti, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, pētniecību un inovāciju, rūpniecību un uzņēmējdarbību, lauksaimniecību un lauku attīstību, vidi un klimata pasākumiem, kohēziju, reģionālo un pilsētpolitiku, valsts atbalstu un starptautisko sadarbību un attīstību.	Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošina programmas kopējo saskanību un papildināmību ar attiecīgo politiku un programmām, jo īpaši tām, kas saistītas ar dzimumu līdzsvaru, izglītību, jaunatni un solidaritāti, minoritāšu aizsardzību, īpaši autohtono nacionālo, etnisko un lingvistisko minoritāšu kultūras mantojuma saglabāšanu, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, pētniecību un inovāciju, ilgtspējīgu tūrismu, rūpniecību un uzņēmējdarbību, lauksaimniecību un lauku attīstību, vidi un klimata pasākumiem, kohēziju, reģionālo un pilsētpolitiku, valsts atbalstu un starptautisko sadarbību un attīstību.

Pamatojums

Kultūras mantojuma tūrisms ir Eiropas, tās reģionu, pilsētu un lauku apvidu pievilcīguma būtisks elements un veicinātājs privātā sektora iekšējo ieguldījumu, kultūras un radošo kvartālu attīstības un talantu un neatkarīgu uzņēmumu piesaistes ziņā, tādējādi palielinot reģionālo un valsts konkurētspēju gan Eiropas, gan pasaules mērogā. Turklāt, ņemot vērā to, ka daudziem Eiropas Savienības pilsoņiem (aptuveni 50 miljoniem cilvēku) ir pilsonība, kas neatbilst viņu dzimtajai valodai un tautībai, Savienības likumdošanas procesā ir jāņem vērā arī viņu intereses.

14. grozījums

18. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Programmas starpposma izvērtējumu veic, tiklīdz par programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem kopš programmas īstenošanas sākuma.	Programmas starpposma izvērtējumu veic, tiklīdz par programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet starpposma novērtējuma ziņojumu iesniedz ne vēlāk kā pēc četriem gadiem kopš programmas īstenošanas sākuma.

Pamatojums

Starpposma novērtējuma ziņojums ir noderīgs nākamās pamatprogrammas izstrādē, tāpēc tam jābūt gatavam un laikus pieejamam nākamajam plānošanas periodam.

15. grozījums**1. pielikums, atzars “Kultūra”**

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Nozaru darbības:	Nozaru darbības:
a) atbalsts mūzikas nozarei: daudzveidības, jaunrades un inovācijas veicināšana mūzikas jomā, jo īpaši muzikālo repertuāru izplatīšana Eiropā un citur pasaulē, mācību pasākumi un auditorijas piesaistīšana Eiropas repertuāram, kā arī atbalsts datu vākšanai un analizēšanai;	a) atbalsts mūzikas nozarei: daudzveidības, jaunrades un inovācijas veicināšana mūzikas jomā, jo īpaši muzikālo repertuāru izplatīšana Eiropā un citur pasaulē, mācību pasākumi un auditorijas piesaistīšana Eiropas repertuāram, kā arī atbalsts datu vākšanai un analizēšanai;
b) atbalsts grāmatu un izdevējdarbības nozarei: mērķorientētas darbības, ar kurām veicina dažādību, jaunradi un inovāciju, jo īpaši Eiropas literatūras tulkošana un popularizēšana Eiropas valstīs un citur pasaulē, nozares speciālistu, autoru un tulkotāju apmācība un apmaiņa un transnacionāli nozares sadarbības, inovācijas un attīstības projekti;	b) atbalsts grāmatu un izdevējdarbības nozarei: mērķorientētas darbības, ar kurām veicina dažādību, jaunradi un inovāciju, jo īpaši Eiropas literatūras tulkošana un popularizēšana Eiropas valstīs un citur pasaulē, nozares speciālistu, autoru un tulkotāju apmācība un apmaiņa un transnacionāli nozares sadarbības, inovācijas un attīstības projekti;
c) atbalsts arhitektūras un kultūras mantojuma nozarēm: mērķorientētas pakalpojumu sniedzēju apmaiņas darbības, spēju veidošana, auditorijas piesaistīšana un kultūras mantojuma un arhitektūras nozaru internacionalizācija, būvkultūras veicināšana, atbalsts kultūras mantojuma un tā vērtību aizsardzībai, saglabāšanai un palielināšanai caur izpratnes veicināšanu, sakaru veidošanu un mācīšanos no līdzbiedriem;	c) atbalsts arhitektūras un kultūras mantojuma nozarēm: mērķorientētas pakalpojumu sniedzēju apmaiņas darbības, spēju veidošana, auditorijas piesaistīšana un kultūras mantojuma un arhitektūras nozaru internacionalizācija, būvkultūras veicināšana, atbalsts kultūras mantojuma – arī tradicionālās tautas kultūras – un tā vērtību aizsardzībai, saglabāšanai un palielināšanai caur izpratnes veicināšanu, sakaru veidošanu un mācīšanos no līdzbiedriem;
d) atbalsts citām nozarēm: mērķorientētas darbības, ar kurām tiek attīstīti dizaina un modes nozaru un kultūrtūrisma radošie aspekti un šīs nozares tiek popularizētas un reprezentētas ārpus Eiropas Savienības.	d) atbalsts citām nozarēm: mērķorientētas darbības, ar kurām tiek attīstīti dizaina un modes nozaru un kultūrtūrisma radošie aspekti un šīs nozares tiek popularizētas un reprezentētas ārpus Eiropas Savienības.

Pamatojums

Tradicionālā tautas kultūra visās savās daudzveidīgajās izpausmēs (amatniecībā, mūzikā, dejā utt.), it sevišķi lauku apvidos, ir vērtīgs vietējās un reģionālās attīstības, kā arī Eiropas kultūras apmaiņas dzīvotspējas avots. Tā ir arī instruments, ar ko stiprināt Eiropas kultūras identitāti un saglabāt principu “Vienotība daudzveidībā”.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**EIROPAS REĢIONU KOMITEJA****“Radošā Eiropa”**

1. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu turpināt pašreizējo programmu “Radošā Eiropa” kā atsevišķu programmu, kas paredzēta visiem kultūras nozares dalībniekiem. Atsevišķa finanšu shēma ir labākais veids, kā nodrošināt 2014.–2020. gada sasniegumu nepārtrauktību, kā arī izstrādāt ticamu vērtējumu attiecībā uz nākotni;

2. atgādina, ka programma "Radošā Eiropa" ir daļa no plašāka priekšlikuma par nākamo daudzgadu finanšu shēmu (publicēts 2018. gada 2. maijā), tādēļ sarunu rezultātam par budžeta priekšlikumu būs liela ietekme uz programmas galīgo veidu un saturu. Programmai "Radošā Eiropa" ir liela nozīme kultūras nozares attīstībā un tās internacionalizācijā. Tāpēc programmai atvēlēto līdzekļu palielinājums ir vērtējams atzinīgi. Ir ļoti svarīgi nepieļaut programmai atvēlētās daļas samazinājumu ES kopējā budžetā, it īpaši Eiropas sadarbības jomā vērojamo problēmu dēļ;
3. uzsver kultūras paplašināšanos kā politikas jomu – palielinās to starpnozaru projektu skaits, kuros iesaistīta kultūra, pievērsoties tādām jomām kā pilsētu atjaunošana, iespēju nodrošināšana jauniešiem, veselība, labklājība un sociālā integrācija. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka priekšlikumā atspoguļota šī parādība;
4. attiecībā uz mākslas un kultūras nozīmi identitātes veidošanas un kohēzijas jomā vērš uzmanību uz radošās izpausmes brīvību un vārda brīvību, kas jāgarantē saskaņā ar universālajām vērtībām, proti, ievērojot cilvēka cieņu, vienlīdzību un solidaritāti, kā arī demokrātijas un tiesiskuma principus;
5. turklāt uzskata, ka Eiropas pilsoniskās identitātes veicināšanas nolūkā ir svarīgi paredzēt darbības un līdzekļus, lai izplatītu visiem Eiropas iedzīvotājiem kopīgus elementus tādās jomās kā vēsture, kultūra un mantojums. Šajā ziņā īpaša nozīme ir paplašinātajai programmai "Radošā Eiropa" un Eiropas darba kārtībai kultūrā;
6. pauž gandarījumu par to, ka, piesaistot attiecīgus pasākumus, priekšlikums atspoguļo sociālo, ekonomisko un ārējo dimensiju, kā arī kultūras mantojumu un digitālo jomu, kas ir divas transversālas darbības jaunajā Eiropas darba kārtībā kultūrai;
7. atzinīgi vērtē priekšlikuma nostiprināto starptautisko dimensiju, taču vērš uzmanību uz problēmām, kas saistītas ar prioritāšu saskaņošanu Eiropas Savienībā un ārpus tās;
8. atzinīgi vērtē visā programmā sniegtās atsaucē uz sinerģiju ar, cita starpā, reģionālo, pilsētvides un lauku attīstības politiku, kas "ir svarīgs instruments, kas sekmē kultūras mantojuma atjaunošanu un atbalsta kultūras un radošās industrijas" ⁽¹⁾;
9. ierosina vēl vairāk pastiprināt atsauci uz vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu, popularizējot un izceļot vietējo kopienu mākslas un kultūras dzīvi, un aicina palielināt reģionālo un vietējo pašvaldību līdzdalību programmā. Šajā saistībā uzsver, ka jānodrošina pareizs līdzsvars starp tiem līdzekļiem, kas piešķirti svarīgiem liela mēroga projektiem, un finansējumu vietējā un reģionālā līmeņa, tostarp MVU, pasākumiem un darbībām;
10. atgādina, ka radošās un kultūras nozarēs strādājošie uzņēmumi bieži vien ir mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi vai pašnodarbināto personu uzņēmumi, kuriem nepieciešamas vietēja līmeņa iniciatīvas un organizācija. Šī vietējā pieeja ir pozitīvs aspekts reģionos, jo tā veicina vietējo ekonomiku, kā arī palīdz noturēt talantus un saglabāt atbilstošas darbvietas vietējā līmenī. Tāpēc jāņem vērā kultūras nozarē strādājošo un uzņēmēju īpaša situācija, tostarp to, kuri darbojas reģionos ar pastāvīgiem strukturāliem ierobežojumiem ⁽²⁾;
11. pauž bažas par to, ka priekšlikuma preambulā ir skaidri norādīts, ka Eiropas Savienības Jauniešu orķestris (ESJO) ir struktūra, kam "vajadzētu būt tiesībām uz tiešu Savienības atbalstu", neraugoties uz to, ka pašreizējās regulas grozījums, par ko vienojušās dalībvalstis, skaidri norāda, ka "izņēmuma kārtā finansējums ESJO būtu jāpiešķir laikposmam līdz programmas "Radošā Eiropa" beigām, proti, 2020. gada 31. decembrim"; šajā saistībā Eiropas Reģionu komiteja vēlas saņemt garantiju, ka visas iesaistītās personas rīkosies, pilnībā ievērojot pašreizējo regulu, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. aprīļa Regulu (ES) 2018/596;

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. uzsver: tā kā kultūras darbinieki un kultūras nozares uzņēmēji ir īpašā situācijā, ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai cilvēki būtu informēti par programmā “Radošā Eiropa” iepriekšējā plānošanas periodā izveidoto garantijas mehānismu, un mudināt viņus to izmantot, arī tad, ja garantijas mehānisms atrodas citur;

Atzars “Kultūra”

13. pauž bažas par horizontālo un jauno nozaru darbību līdzsvarotību, jo nedaudz palielināts budžets automātiski nenozīmē to, ka būs iespējams īstenot daudz vairāk prioritāšu;

14. attiecībā uz nozaru darbībām:

— norāda, ka arhitektūras izcelšana kultūras mantojuma jomā varētu negatīvi ietekmēt sasniegumus Eiropas Kultūras mantojuma gadā (2018), kura mērķis bija iepazīt un izpētīt Eiropas kultūras mantojumu, paplašinot cilvēku redzesloku un pārsniedzot būvētā mantojuma robežas; šajā saistībā uzskata, ka programmā “Radošā Eiropa” būtu vēlams izveidot īpašu budžeta pozīciju, kas atbalstītu Eiropas kultūras mantojuma popularizēšanu pēc 2018. gada,

— vērš uzmanību uz to, ka jomām, kas minētas d) apakšpunktā – dizains, mode un kultūrtūrisms –, ir starpnozaru raksturs, tāpēc to atbalstam ir vajadzīgs noteikts koordinācijas līmenis ar citām politikas jomām,

— pauž bažas par līdzsvaru starp dažādiem mākslas veidiem horizontālajos pasākumos un jaunajās nozaru darbībās;

15. iesaka atzara “KULTŪRA” daļās, kas veltītas Eiropas identitātei un Eiropas vērtībām, izveidot ciešāku saikni ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu, lai nodrošinātu, ka mērķis tiek sasniegts un programma netiek interpretēta nepareizi;

16. aktīvi mudina visas kultūras un audiovizuālās nozares – piemēram, mūzikas nozari – nodot tālāk savas digitālās zināšanas un prasmes, lai veicinātu attiecības un radītu novatorisku sadarbību arī vietējā un reģionālā līmenī;

Starpnozaru atzars

17. atzinīgi vērtē jaunās prioritātes un šā atzara stiprināšanu, kas nodrošina sinerģiju ar programmu; vienlaikus norāda, ka – salīdzinājumā ar izskatāmo priekšlikumu – laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam paredzētās programmas “Radošā Eiropa” starpnozaru atzarā vairāk uzmanības ir pievērsts datu vākšanai un statistikai, un tās būtu jāiekļauj arī nākamajā programmā;

Atzars “Media”

18. atzīst, ka digitālā pāreja ir mainījusi paradigmu, kā kultūras preces tiek radītas, pārvaldītas, izplatītas, patērētas, pārvērstas naudas izteiksmē un kā tām piekļūst. Digitalizācija nodrošina jaunas tīklu veidošanas iespējas arī Eiropas reģioniem, jo tie apmainās ar audiovizuālajiem darbiem un meklē jaunus saikņu veidošanas un satura apmaiņas veidus. Šī pāreja tiem varētu palīdzēt arī piesaistīt jaunas mērķauditorijas, izmantot alternatīva rakstura saturu, sniegt jaunus pakalpojumus un plašāk parādīt dažādos reģionos sagatavoto saturu ⁽³⁾. Digitālā pāreja kultūras nozares ieinteresētajām personām pavērs iespēju, izmantojot jaunus daudzvirzienu un daudzkanālu digitālās komunikācijas instrumentus, darboties kā inovācijas subjektiem un veidot lojalitātes saikni ar teritoriju, tādējādi pašiem kļūstot par ilgtspējīgas un gudras kultūras un ekonomikas izaugsmes aktīviem dalībniekiem;

19. šajā kontekstā aicina pievērst uzmanību lielajam to mākslinieku skaitam, kuru darbi, pat ja tie nav digitalizēti, ir vienlīdz svarīgi, kā arī struktūrām, kas plašai sabiedrībai piedāvā izglītošanās iespējas un instrumentus, piemēram, bibliotēkas;

20. stingri mudina visas kultūras un audiovizuālās nozares – piemēram, mūzikas nozari – nodot tālāk savas digitālās zināšanas un prasmes, lai veicinātu attiecības un radītu novatorisku sadarbību arī vietējā un reģionālā līmenī;

⁽³⁾ CDr 293/2010 fin.

21. šajā kontekstā vērš uzmanību uz to, ka joprojām pastāv nedigitāla mākslinieciskā jaunrade un attīstība, un arī tām vajadzētu atvēlēt pienācīgu vietu 21. gadsimta sabiedrībā;

Budžets

22. pauz bažas par jaunās programmas budžeta priekšlikumu šādu iemeslu dēļ:

- šķiet, ka Komisijas priekšlikumā netiek ņemta vērā inflācija; šajā saistībā atgādina Komisijai, ka iepriekšējā priekšlikuma izstrādes laikā tika apspriests arī tas, ka kultūras un radošo nozaru budžets varētu sasniegt 1,801 miljardu EUR ⁽⁴⁾,
- salīdzinājumā ar pašreizējo periodu budžeta priekšlikums 1,85 miljardu EUR apmērā ir piešķirts ievērojami lielākam prioritāšu skaitam sakarā ar jaunajām nozares darbībām atzarā "Kultūra",
- izprot Komisijas nodomu radīt efektivitāti, centralizējot daudzos pašlaik pieejamos ES finanšu instrumentus, lai atbalstītu ieguldījumus Eiropas Savienībā, tomēr pauz bažas, ka līdzšinējie garantijas mehānisma sasniegumi var tikt vājināti, jo tiem, kuri ir atbildīgi par šo instrumentu kultūras jomā, netiks piešķirts tāds pats atbalsts kā pašreizējā periodā;

23. tādēļ ierosina noteikt budžeta mērķi vairāk nekā 2 miljardu EUR apmērā, kā arī uzsvēr nepieciešamību labāk iekļaut kultūru un kultūras mantojumu nākamās DFS prioritātēs, gan integrējot to, gan veidojot sinerģiju ar citām programmām un politikas jomām;

24. stingri uzsvēr, ka ir sistemātiski jāapspriežas ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, izstrādājot, īstenojot un pārvaldot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu finansējumu kultūras un radošajām nozarēm visā Eiropā, pievēršot uzmanību plašam ģeogrāfiskajam pārklājumam;

25. attiecībā uz Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības pauz cerību, ka, balstoties uz līdzšinējiem kopīgajiem sasniegumiem un kultūras pieredzi, ES un Apvienotā Karaliste spēs turpināt un plašāk attīstīt savstarpēji izdevīgas attiecības kultūras jomā;

26. uzskata, ka subsidiaritātes un proporcionālītātes principi tiks pilnībā ievēroti tikai tad, ja priekšlikumā tiks atjaunota komiteju procedūra, lai nodrošinātu atbilstošu dalībvalsts kontroli pār programmas vadību; tāpat būtu regulāri jāapspriežas ar vietējo un reģionālo līmeni par politikas virzieniem un gada darba programmām;

Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai

27. atzinīgi vērtē jauno Eiropas darba kārtību kultūrai kā būtisku un visaptverošu politikas pamatu, ar ko stiprināt Eiropas identitāti, atzīstot Eiropas kultūru daudzveidību, stiprināt Eiropas kultūras un radošās nozares un to attiecības ar partneriem ārpus Eiropas, kā arī uzlabot saites starp kultūru, izglītību un citām politikas jomām;

28. atzinīgi vērtē to, ka jaunajā Eiropas darba kārtībā, ieviešot jēdzienu "kultūras kapacitāte", tiek ņemts vērā tāds aspekts kā mērķauditoriju mainīgās vēlmes, kas prasa vietējo iedzīvotāju lielāku iesaisti kultūras programmu izstrādē – no viņu ideju izmantošanas līdz iesaistei īstenošanā;

⁽⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=LV>

29. pauž gandarījumu par to, ka paziņojumā ir skaidri norādīts – pilsētas un reģioni ir viena no trim ekosistēmām, kurām jāpievērš uzmanība; vienlaikus uzsver, ka ir svarīgi ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko nozīmi prioritāšu praktiskajā īstenošanā;

30. vienlaikus šajā saistībā norāda, ka Komiteja jau ir uzsvērusi – vietējām un reģionālajām pašvaldībām, pateicoties to tuvumam iedzīvotājiem, ir stratēģiski labākas iespējas reaģēt uz dažādu Eiropas Savienībā dzīvojošo kultūras grupu īpašajām vajadzībām un prasībām, un tas nozīmē arī augstu atbildības līmeni ⁽⁵⁾;

31. atzinīgi vērtē to, ka jaunajā darba kārtībā tiek atzīta vajadzība pēc paradigmas maiņas no *STEM* (zinātne, tehnoloģija, inženierija un matemātika) uz *STEAM* (ieskaitot arī mākslas), kā arī to, ka ir laikus atzīta vajadzība paplašināt radošo un kritisko domāšanu, attiecinot to uz visiem izglītības un mācību līmeņiem, un atteikties no skaidra dalījuma starp tehniskajām un humanitārajām zinātnēm. Māksla ir spēja veidot jaunas un noderīgas idejas. Integrējot mākslu un radošumu *STEM* mācību programmās, tās kļūs vēl pievilcīgākas, radošākas un inovatīvākas. Mākslas priekšmeti sekmē talantu un kultūras attīstību, un tieši tāpēc tie ir jāsaista ar tehnoloģiju;

32. autohtono nacionālo, etnisko un lingvistisko minoritāšu kultūra ir viena no būtiskākajām Eiropas Savienības kultūras mantojuma komponentēm. To aizsargāt, atbalstīt un visiem nodrošināt piekļuvi šīm īpašajām kultūrām ir uzdevums, par ko atbild vietējais un reģionālais līmenis. Turklāt Eiropas Savienībai tam jāsniedz finansiāls atbalsts, iekļaujot iezīmētus resursus to uzdevumu īstenošanai, kas jāveic reģionālā līmenī saistībā ar minoritāšu kultūras konteksta aizsardzību. Īpaša uzmanība jāvelta virtuālu inovatīvu instrumentu izmantošanai un dažādu minoritāšu kultūru veicināšanai visā ES.

33. aicina ES un valsts līmeņa pārvaldības iestādes atzīt KRI (kultūras un radošo industriju) inovāciju par holistiskas attīstības virzītājspēku vietējā un reģionālā līmenī;

34. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir veiksmīgi integrējušas kultūras un radošās nozares savās attīstības stratēģijās un tas ir palīdzējis stiprināt vietējo ekonomiku un piesaistīt iedzīvotājus attiecīgajai teritorijai ⁽⁶⁾;

35. tomēr uzstāj, ka pārdomātas specializācijas stratēģiju (S3) iekļaušana reģionālās attīstības stratēģijās joprojām rada problēmas, tādēļ reģioniem vajadzētu saņemt pastiprinātu atbalstu no ES iestādēm, kad tie īsteno pārdomātu specializāciju, ko uzskata par reģionālās politikas pamatu inovāciju virzītas izaugsmes nodrošināšanai;

36. uzsver, ka Eiropas Kultūras mantojuma gads (2018) ir veicinājis plašu vietējā līmeņa līdzdalību, un visā Eiropā norit tūkstošiem pasākumu, kas sekmē Eiropas kultūras mantojuma kā kopīga resursa kopīgu izmantošanu un novērtēšanu, veicinot izpratni par vēsturi un kopīgajām Eiropas vērtībām un stiprinot piederības izjūtu kopējai Eiropas telpai;

37. prasa, lai šā Kultūras mantojuma gada ietekme un pozitīvie rezultāti tiktu vēl augstāk novērtēti, atbalstīti un izmantoti par pamatu, un lai tā laikā izveidotās partnerības un tīkli tiktu turpināti arī vēlāk ES kultūras sadarbības ietvaros. Tāpēc Eiropas Reģionu komiteja atzinīgi vērtē 2018. gada decembrī prezentēto Eiropas kultūras mantojuma satvaru, kuram ir trīs konkrētas sadaļas, kuru mērķis ir panākt, lai reāli mainītos tas, kā Eiropas kultūras mantojums tiek novērtēts, saglabāts un izcelts;

38. atbalsta Līguma par Eiropas Savienību 3. panta un Līguma par Eiropas Savienības darbību 167. panta izvēli kā juridisko pamatu, atzīst LESD 173. un 208. panta būtiskumu un atbalsta trīs stratēģiskos mērķus (sociālo, ekonomisko un ārējo dimensiju) un abas transversālo pasākumu jomas (kultūras mantojums un digitālie pasākumi);

39. iesaka, lai saskaņā ar punktu – “[a]izsargāt un veicināt Eiropas kultūras mantojumu kā kopīgu resursu, lai veidotu izpratni par kopīgo vēsturi un vērtībām, kā arī stiprinātu kopīgas Eiropas identitātes apziņu” – attiecībā uz sociālo dimensiju tiktu atbalstīta Eiropas reliģiskā mantojuma aizsardzība un cieņa pret to un veicinātas pamatvērtības, kuras izklāstītas Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā;

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. attiecībā uz trešo dimensiju (ārējās attiecības) "īpaši norāda, ka vietējā, reģionālajā un valstu līmenī jāstiprina un jāpadziļina sadarbība ar mērķi rosināt un izstrādāt stratēģijas, kas atbalsta starptautiskās kultūras attiecības un pasākumus" ⁽⁷⁾, un uzskata, ka labs instruments, ar kuru viscaur pasaulē popularizēt Eiropas kultūras identitāti, varētu būt pilsētu diplomātija;

41. uzskata, ka kultūras speciālistu mobilitāte labāk iederētos transversālajos pasākumos, jo tā nodrošina būtisku pievienoto vērtību visām trim dimensijām;

42. atkārtoti norāda, ka ir jāuzlabo datu vākšana un statistika par kultūru, jo tas ir priekšnoteikums, lai nākotnē varētu izstrādāt ticamu un uz pierādījumiem balstītu politiku, un aicina izstrādāt stratēģisku pētniecības pieeju, kas atvieglotu zināšanu apmaiņu starp pašlaik izklaidētajām iniciatīvām, garantējot visu nozaru iesaisti sadarbībā ar ieinteresētajām personām kultūras nozarē.

Briselē, 2019. gada 6. februārī

Eiropas Reģionu komitejas

priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁷⁾ COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.